

Bornholms El-Produktion
Skansevej 2
3700 Rønne

Virksomheder
J.nr. 2024 - 55304
Ref. joelh / anelb
Den 7. marts 2025

Afgørelsen er sendt med elektronisk post til virksomhedens CVR-nummer:
25798929

Afgørelse om ikke-godkendelsespligt for et demonstrationsanlæg for lagring af grøn overskudsstrøm m.m.

Niras har på vegne af Bornholms El-Produktion indsendt ansøgning af 24. maj 2024 om godkendelse til etablering af et midlertidigt demonstrationsanlæg for afprøvning af tre teknikker til oplagring af overskudsstrøm, herunder et saltlager med tilhørende produktion af hjælpedamp.

Miljøstyrelsen har den 9. januar 2025 annonceret på hjemmesiden, at Bornholms El-Produktion har indsendt ansøgning om godkendelse af demonstrationsanlægget. Der er ikke modtaget henvendelser fra offentligheden i forbindelse med denne annoncering.

Afgørelse efter miljøbeskyttelsesloven

Miljøstyrelsen vurderer, at det pågældende demonstrationsanlæg ikke giver anledning til øget forurening eller til ændring af vilkår for driften af fyringsanlæggene på Bornholms-Elproduktion.

Godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33, stk. 1, er derfor ikke nødvendig.

Oplysninger i sagen

Projektet omfattet af ansøgningen vedrører et demonstrationsanlæg bestående af følgende tre nyanlæg:

1. Et saltlager i form af opvarmet, flydende natriumhydroxid (NaOH) til lagring af overskudsstrøm med tilhørende produktion af hjælpedamp
2. Batterilager baseret på kasserede, men ikke udtjente batterier fra el-biler
3. Svinghjul til lagring af overskudsstrøm og stabilisering af el-nettet

Demonstrationsanlægget medfører ikke ændringer af virksomhedens driftstid eller ændrede til- og frakørselsforhold.

Demonstrationsanlægget ønskes at være i drift frem til 2032. Hvis teknikken ikke lever op til forventningen, forventes demonstrationsanlægget nedtaget i 2027.

Ad 1):

I saltlageret oplagres 132 m³ smeltet NaOH svarende til 228 tons i en ”kold” tank (350 °C). Saltlageret skal placeres indendørs i en gammel kedelbygning. Der vil ikke blive foretaget anlægs- eller bygningsmæssige ændringer eller ændringer af belægninger.

Under ”opladning” tilføres grøn strøm, hvorved saltmassen opvarmes og herefter overføres til en ”varm” tank (ca. 650 °C). Ved anvendelse af energien i saltet pumpes dette gennem en varmeveksler, hvorved der produceres damp på sekundær siden. Den genererede damp bruges som hjælpedamp i kedlerne på værket. Herved spares fuelolie, der benyttes som brændsel i den bestående hjælpedampkedel. Efter passage af varmeveksleren pumpes saltet tilbage til den ”kolde” tank.

Hele anlægget er et lukket system, hvorfra der ikke forventes udledninger til luft, vand eller jord. Der forventes heller ikke nogen løbende affaldsproduktion.

Ved en lækage i anlægget på grund af korrosion vil det smeltede salt løbe ud og størkne ved omgivelsestemperaturen. Hvis der sker en grubetæring på pumpe-siden med et mindre hul til følge, kan pumpetrykket medføre, at det smeltede salt står ud som en stråle. Niras oplyser, at der på den baggrund vil blive etableret opsamlingskar rundt om anlægget til opsamling af salt ved en lækage. Anlægget oplyses at vil få indbygget system til detektering af korrosion og et system til detektering af lækage med alarmfunktion.

Ad 2):

En 20-fods container med brugte lithium/kobolt – batterier (med over 90 % resterende kapacitet) fra elbiler. Containeren placeres udendørs på et betonfundament nær flissiloen. Etablering af batteriet kræver ikke byggetilladelse.

En varmepumpe (luft/luft) afkøler elektronikken og batterierne i containeren.

Der forventes ingen udledninger til luft, vand eller jord fra batterilageret. Hvis levetiden af batterier slutter i løbet af projektets varighed, kan det blive nødvendigt at udskifte dem. De udskiftede batterier bortskaffes via leverandøren af batterilageret.

Containeren forsynes med alarmer for forhøjet temperatur (5 °C), hvor systemet lukkes ned, og der tilgår alarm til kontrolrummet.

Der indbygges et sprinklersystem i containeren til at imødegå udviklingen af brand. Ved aktivering af systemet fyldes hele containeren med brandslukningsvand, hvorved batterierne vil stå under vand. Brandslukningsvand afledes herefter til en afløbsbrønd placeret under midten af betonfundamentet. Brønden kan afspærres.

Der er efter det i ansøgningen oplyste indgået aftale med Beredskabsstyrelsen og Bornholms Brandvæsen om etablering af en sikkerhedszone på 5 m omkring bygninger m.m. med håndslukningsmateriale i umiddelbar nærhed.

Ad 3):

Svinghjulscontaineren (20 fod) placeres indendørs i en gammel turbinesal på bestående fundament. Der vil ikke blive foretaget anlægs- eller bygningsmæssige ændringer eller ændringer af belægninger.

Grøn overskudstrøm bringer en rotor i rotation med høj hastighed, hvorved der lagres energi. Når energien skal afsættes, driver rotoren en generator, hvorved der produceres strøm. Det oplyses i ansøgningen, at energitabet i systemet er meget lav og energieffektivitet høj.

Der forventes ikke udledninger til luft, vand eller jord. Der forventes heller ikke nogen løbende affaldsproduktion.

Miljøstyrelsens vurdering

Bornholms El-Produktion er omfattet af listepunkt 1.1, underpunkterne a og b, i bilag 1 til Godkendelsesbekendtgørelsen¹:

- 1.1. Forbrænding af brændsel i anlæg med en samlet nominel indfyret termisk effekt på 50 MX eller derover:
- a) Hvor brændslet er kul og/eller orimulsion (s)
 - b) Hvor brændslet er andet end kul og/eller orimulsion

Miljøstyrelsen træffer afgørelse om godkendelse af listevirksomheder, der er mærket med (s) i listerne i bilag 1 og bilag 2 som fx listepunkt 1.1.a. Hvis der tillige udføres aktiviteter eller forefindes anlæg, der er omfattet af andre listepunkter, fx listepunkt 1.1.b, er Miljøstyrelsen godkendelses- og tilsynsmyndighed for alle godkendelsespligtige anlæg og aktiviteter på virksomheden.

Anlæggene omfattet af projektet er isoleret set ikke omfattet af et listepunkt i Godkendelsesbekendtgørelsens bilag 1 eller bilag 2. Saltlageret kan dog betragtes som en direkte associeret aktivitet til fyringsanlæggene omfattet af listepunkt 1.1.a og 1.1.b, idet den producerede damp i varmeveksleren, som indgår i anlægget, vil blive forbundet med den bestående hjælpedampkedels dampkreds. Herved reduceres forbruget af fossilt brændsel (fuelolie) i hjælpedampkedlen. Det er ikke oplyst, hvor stor reduktionen af forbruget af fuelolie forventes at være.

Miljøstyrelsen er godkendelsesmyndighed for Bornholms El-Produktion og derfor også godkendelsesmyndighed for nye forurenende aktiviteter og anlæg på virksomheden (batterilager og svinghjul), selv om disse isoleret set ikke er omfattet af bilag 1 eller bilag 2 i ovennævnte bekendtgørelse eller udgør en associeret aktivitet til bilag 1-virksomheden.

Luftforurening

Der ingen luftforurening knyttet til demonstrationsanlægget.

¹ Bekendtgørelse nr. 1027 af 2. september 2024 om godkendelse af listevirksomhed.

Lugt

Der er ingen lugtkilder knyttet til demonstrationsanlægget.

Spildevand

Der udledes ikke spildevand fra demonstrationsanlægget.

Støj

Der er én støjkilde knyttet til demonstrationsanlægget – en varmepumpe til køling af batterier (projekt 2). Leverandøren har oplyst, at varmepumpens lydeffektniveau er 52 dB(A). Varmepumpens effekt er oplyst at svare til størrelsen af varmepumper, som anvendes til rumopvarmning af almindelige husstande. Der kan ikke forventes et væsentligt støjbidrag i omgivelserne fra drift af varmepumpen.

Affald

Der er ingen løbende affaldsproduktion knyttet til demonstrationsanlægget, bortset eventuelt fra udskiftning af batterier, som returneres til leverandøren af batterilageret.

Jord og grundvand

Niras har i notat af 24. maj 2024 udarbejdet en liste over de farlige stoffer, som bruges, fremstilles eller frigives i forbindelse med drift af saltlageret. Eneste identificerede farlige stof er basen natriumhydroxid. Natriumhydroxid er efter CLP-forordningen klassificeret som et farligt stof i følgende fareklasser: metalætsende (H290), hudætsende (H314) og som et stof, der kan medføre alvorlig øjenskade (H318).

Niras konkluderer i notatet, at anvendelsen af natriumhydroxid ikke indebærer risiko for længevarende forurening af jord eller grundvand.

Miljøstyrelsen er enig i denne vurdering med en tilføjelse om, at saltlageret placeres i et opsamlingskar (af hensyn til eventuelt udslip på grund af korrosion). Endvidere etableres såvel et system til detektering af korrosion som et system til detektering af lækage med tilhørende alarmfunktion.

Der er heller ingen risiko for forurening af jord og grundvand i forbindelse med drift af batterilageret og svinghjulet.

Der træffes formelt ikke afgørelse om, at der ikke skal udarbejdes en basistilstandsrapport, da der ikke meddeles miljøgodkendelse af projektet.

Driftsforstyrrelser og uheld

Saltlageret er ikke omfattet af Risikobekendtgørelsen som følge af oplaget af NaOH.

Der er truffet passende foranstaltninger til at undgå uheld på demonstrationsanlægget og i givet fald afbøde konsekvenser af uheld, som primært er af arbejds-miljømæssig og beredskabsmæssig karakter.

Natura-2000 områder og § 3-områder

Demonstrationsanlægget etableres i en afstand af ca. 1,1 km fra nærmeste marine Natura-2000 - nr. 252 indeholdende habitatområderne H 212 (Bakkebrædt og Bakkegrund) samt H 261 (Adler Grund og Rønne Bank). Nærmeste terrestriske Natura 2000-område – nr. 186 (Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne) indeholdende et habitatområde (H162) og et fuglebeskyttelsesområde (F80) ligger ca. 9 km nordvest for Bornholm El-Produktion.

Nærmeste område beskyttet af § 3 i naturbeskyttelsesloven (hede på Galløkken) ligger ca. 200 m sydøst for Bornholm El-Produktion.

Der udsendes ikke luftforurening eller udledes spildevand fra demonstrationsanlægget ved normal drift. Anlægget kan derfor ikke påvirke Natura-2000 områder og områder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Konklusion

Etablering og drift af demonstrationsanlægget vil ikke medføre øget forurening fra Bornholms El-Produktion eller risiko for væsentlig forurening af miljøet ved uheld og driftsforstyrrelser.

Miljøstyrelsen bemærker, at der i øvrigt er tale om et mindre demonstrationsanlæg. Batterilageret har således blot en kapacitet svarende til batterierne i 8 – 10 elbiler.

Miljøstyrelsen har med denne afgørelse ikke taget stilling til, om det ansøgte kræver tilladelse efter en anden lovgivning.

Miljøvurderingsloven

Virksomheden har indsendt ansøgning om projektet efter miljøvurderingsloven og udfyldt det tilhørende ansøgningsskema (screeningsskema).

Bornholms El-Produktion er omfattet af bilag 2, punkt 3a, i miljøvurderingsloven: ”Industrianlæg til fremstilling af elektricitet, damp og varmt vand (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1).”

Miljøstyrelsen konstaterer, at batterilageret og svinghjulet ikke er omfattet af hverken bilag 1 eller bilag 2 til miljøvurderingsloven.² Saltlageret, som er en associeret aktivitet til fyringsanlæggene på værket, kunne i princippet være omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2, punkt 13a: ”Ændringer eller udvidelser af projekter i bilag 1 eller nærværende bilag, som allerede er godkendt, er udført eller er ved at blive udført, når de kan have væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet (ændring eller udvidelse, som ikke er omfattet af bilag 1).” Saltlageret vil ikke have væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet – tværtimod reduceres forbruget af fossilt brændsel i hjælpe-dampkedlen og dermed luftforureningen fra denne kedel. Og

² Bekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023 af lov om vurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

der er ikke andre miljøpåvirkninger fra saltlageret i øvrigt, heller ikke inden for det brede miljøbegreb som miljøvurderingsloven omfatter, jf. dennes § 1, stk. 2. Projektet etableres fx indendørs i eksisterende bygninger, som ikke ændres.

Det kan derfor umiddelbart konkluderes, at saltlageret ikke er omfattet af bilag 2, punkt 13a, i miljøvurderingsloven.

Demonstrationsanlægget er således ikke VVM-pligtigt, og det er heller ikke nødvendigt at foretage en egentlig screening med tilhørende afgørelse, når projektet ikke er omfattet af hverken bilag 1 eller bilag 2 til miljøvurderingsloven.

Udtalelse fra Bornholms Regionskommune

Bornholms Regionskommune har i brev af 3. september 2024 i henhold til Godkendelsesbekendtgørelsens § 7, stk. 3 fremsendt følgende udtalelse fra Regionskommunens respektive myndighedsområder:

Vejmyndighed

Forsøgsprojektet vurderes ikke at medføre nogle påvirkninger af de trafikale forhold i området.

Der gøres i øvrigt opmærksom på, at vejene omkring adressen, Skansevej 2 i Rønne, er private veje ejet af Rønne Havn.

Spildevand

I ansøgningsmaterialet VVM-skema beskriver, at:

- Der er ikke nye arealer, som befæstes ved projektet
- Der er ikke behov for grundvandssænkning
- Der ikke dannes spildevand
- Den eneste del af pilotanlægget, der placeres udendørs, er batteri-containeren. Regnvand, der falder her, vil blive håndteret via det eksisterende regnvandssystem.

Den eneste bemærkning spildevand har, er at der skal være en beredskabsplan for uheld ved fyldning, drift og tømning af anlægget eller spild fra batteri-containeren, så de store flydende saltmængder eller kemikalier ikke ender i regnvandskloakken.

Natur

Jf. Godkendelsesbekendtgørelsen vedr. listevirksomheder, §7, skal kommunens udtalelse bl.a. omfatte oplysninger om kommunalbestyrelsens holdning til kommunens planlægning, herunder handleplaner til efterlevelse af vandområde- og naturplaner, samt oplysninger om bilag 4-arter i lov om naturbeskyttelse.

Projektområdet er beliggende i forbindelse med eksisterende tekniske anlæg på Skansevej på Rønne Havn. Projektområdet er beliggende ca. 1,1 km fra nærmeste Natura 2000-område på havet og ca. 7 km fra nærmeste Natura 2000-område på land. Projektområdet er beliggende ca. 180 m fra nærmeste areal med beskyttet natur i henhold til naturbeskyttelseslovens §3 – en beskyttet hede.

Projektområdet er et areal, som i forvejen er befæstet og bebygget. Projektet medfører ikke nye befæstede arealer og kræver ikke nedrivninger.

Bornholms Regionskommune har foretaget en søgning i de tilgængelige databaser Arter.dk, Danmarks Naturdata og Naturbasen. Der er ikke i nogen af disse registreret Bilag IV-arter i projektområdet. Bornholms Regionskommune vurderer ud fra projektområdets karakter uden naturlige elementer, at det ikke udgør et egnet levested for Bilag IV-arter som markfirben, padder, vandkalve og guldsmede. Bygninger kan udgøre leveområder for flagermus. Da projektet ikke medfører nedrivningsarbejder, er det Bornholms Regionskommunes vurdering, at der ikke sker nogen påvirkninger af eventuelle levesteder for flagermus i bygninger.

Det fremgår af ansøgningen, at projektet ikke vil medføre nogen påvirkninger til luft, vand eller jord. Det er på baggrund heraf Bornholms Regionskommunes vurdering, at projektet ikke vil medføre en påvirkning på Natura 2000-områder og § 3-beskyttede naturarealer. Således vil projektet heller ikke være i strid med handplaner til efterlevelse af Natura 2000-planer.

Vandløbsmyndigheden

Bornholms El-produktion har ansøgt om at etablere et pilotanlæg. Der er tale om et lille demonstrationsanlæg på kraftvarmeværket, som skal teste et hybridlager med en kombination af tre teknologier, der kan skabe fremtidens kraftvarmeværk.

I projektet indgår der anvendelse af farlige kemikalier. I udviklingsprojektet indgår et såkaldt saltlager, hvor der anvendes et kemikalie i form af basen natriumhydroxid, NaOH. I vedhæftede rapport fra Niras fremgår det, at virksomheden er forpligtet til at udarbejde en vurdering af behovet for basistilstandsrapport for de aktiviteter, der er teknisk og miljømæssigt forbundne. Det skal i den forbindelse undersøges, om de relevante farlige stoffer, som virksomheden bruger, fremstiller eller frigiver ved IED-aktiviteten, kan give anledning til en længerevarende forurening af jord og grundvand.

Vandløbslovens § 2 omfatter: Dræn, åbne- og lukkede grøfter, naturlige vandløb, søer, damme og indvande.

Projektområdet er beliggende i forbindelse med eksisterende tekniske anlæg på Skansevej, 2, 3700 Rønne, matr. 372a, Rønne Markjorder ved Rønne Havn. Projektområdet er beliggende ca. 180 m fra Østersøen. Ifølge kommunens kort, er der ikke registreret vandløb indenfor projektområdet, men der kan være underliggende dræn.

Projektområdet er et areal, som i forvejen er befæstet og bebygget. Projektet medfører ikke nye befæstede arealer og kræver ikke nedrivninger.

Østersøen er målsat til god økologisk tilstand og god kemisk tilstand. Den samlede registrerede økologiske tilstand er ifølge MiljøGIS vandområdeplaner 2021-2027 ringe og den kemiske tilstand er ikke-god. Østersøen lever dermed ikke op til målsætning om god økologisk tilstand og god kemisk tilstand.

Årsagen til den ringe økologiske tilstand er parametrene ”klorofyl” og ”rodfæstede bundplanter”, der har ringe tilstand. Det skyldes bl.a. belastningen med næringsstoffer. Tilstanden for bunddyr er god. Tilstanden for kemi er ikke-god i Østersøen. Årsagen til manglende målopfyldelse er overskridelse af grænseværdierne for bly og cadmium. Det er registreret god tilstand for nationalt specifikke stoffer.

Det fremgår af ansøgningen, at projektet ikke vil medføre påvirkninger af overfladevand eller grundvand, f.eks. i form af udledninger til eller fysiske ændringer af vandområder eller grundvandsforekomster? Det er på baggrund heraf Bornholms Regionskommunes vurdering, at projektet ikke vil medføre en forringelse af Østersøen. Projektet vil dermed ikke være i strid med Indsatsbekendtgørelsens § 8.

Planmyndigheden

Har ingen bemærkninger til ansøgningen.”

Miljøstyrelsens bemærkninger til udtalelsen fra Bornholms Regionskommune

Det fremgår af afgørelsens afsnit om jord og grundvand, at Niras har foretaget en vurdering af behovet for at udarbejde en (supplerende) basistilstandsrapport. Niras konkluderer, at anvendelsen af natriumhydroxid, som er det eneste farlige stof, der indgår i demonstrationsanlægget, ikke indebærer risiko for længevarende forurening af jord eller grundvand. Miljøstyrelsen er enig i denne vurdering.

Endvidere bemærkes, at brandslukningsvand fra battericontaineren afledes til en afløbsbrønd under containeren. Brønden kan afspærres. Ved et eventuelt uheld, hvor brandslukningssystemet aktiveres, skal der gives konkret tilladelse til eventuel afledning af brandslukningsvandet til kloak eller lignende på grundlag af prøvetagning og analyse af indholdet af relevante stoffer i slukningsvandet.

Høring

Miljøstyrelsen har den 9. februar 2025 sendt et udkast til afgørelse i høring hos Bornholms El-Produktion. Miljøstyrelsen har ikke modtaget bemærkninger hertil.

Offentliggørelse

Miljøstyrelsens afgørelse efter miljøbeskyttelsesloven offentliggøres udelukkende digitalt. Offentliggørelsen finder sted den 10. marts 2025. Materialet kan tilgås på www.mst.dk.

Offentligheden har adgang til sagens øvrige oplysninger med de begrænsninger, der følger af lovgivningen.

Tilkendegivelsen om, at demonstrationsanlægget ikke er omfattet af miljøvurderingsloven annonceres ikke og kan ikke påklages.

Klagevejledning

Følgende parter kan klage over afgørelsen til Miljø- og Fødevareklagenævnet:

- Bornholms El-Produktion, CVR: 25798929
- Enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald
- Bornholms Regionskommune
- Styrelsen for Patientsikkerhed
- Landsdækkende foreninger og organisationer i det omfang, de har klageret over den konkrete afgørelse, jf. miljøbeskyttelseslovens §§ 99 og 100
- Lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø eller rekreative interesser som formål, og som har ønsket underretning om afgørelsen, jf. miljøbeskyttelseslovens § 100, stk. 1

En klage indsendes gennem Klageportalen, hvortil der findes et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk.

Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Man logger som normalt på www.borger.dk eller www.virk.dk, typisk med Mit-ID.

Klagen sendes gennem Klageportalen til Miljøstyrelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Miljøstyrelsen i Klageportalen. En klage koster et gebyr på 900 kr. for private og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen.

Du kan læse mere om gebyrordningen og klage på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside, <https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklage-naevnet/>

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet via mfkn@naevneneshus.dk. Nævnet afgør herefter, om du kan blive fritaget for at bruge klageportalen.

Klagen over afgørelsen skal være modtaget senest den 7. april 2025.

Følgende betingelser gælder, mens en klage behandles

Virksomheden kan igangsætte projektet, mens Miljø- og Fødevareklagenævnet behandler en klage, medmindre nævnet bestemmer noget andet. Hvis projektet igangsættes, indebærer dette dog ingen begrænsning for Miljø- og Fødevareklagenævnets mulighed for at ændre eller ophæve Miljøstyrelsens afgørelse.

Orientering om klage

Hvis Miljøstyrelsen får besked fra Klageportalen om, at der er indgivet en klage over afgørelsen, orienterer Miljøstyrelsen Bornholms El-Produktion herom.

Miljøstyrelsen orienterer ligeledes Bornholms El-Produktion, hvis Miljøstyrelsen modtager en klage over afgørelsen fra en klager, der er blevet fritaget for at klage via Klageportalen.

Herudover orienterer Miljøstyrelsen ikke Bornholms El-Produktion.

Søgsmål

Hvis man ønsker at anlægge et søgsmål om afgørelsen ved domstolene, skal det ske senest 6 måneder efter, at Miljøstyrelsen har offentliggjort afgørelsen, jf. miljøbeskyttelseslovens § 101. På www.domstol.dk findes vejledning om anlæggelse af en retssag ved domstolene.

Med venlig hilsen

Jørn L. Hansen
joelh@mst.dk

Kopi af afgørelsen er sendt til:

beof@beof.dk

Bornholms Regionskommune, post@brk.dk

Rønne Havn, mail@portofroenne.com

Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk

Friluftsrådet, fr@friluftsraadet.dk

niras@niras.dk